

*Voor hoogbegaafde leerlingen
en hun ouders en voor
docenten en intern
begeleiders primair
onderwijs*

TALENT^{HZM} 2023/2024

GELUKKIG LEREN ONTWIKKELEN

HUIZERMAAT

MAVO / HAVO / VWO / GYMNASIUM

TALENT^{HZM}

INHOUD

Talent	3
Leerlingen vertellen	4
Talent: visie op onderwijs en leren	
Pijler 1 cognitieve uitdaging	6
Pijler 2 identiteitsontwikkeling	10
Pijler 3 uitvoerbaarheid	13
Aanmelding en toelating	15

*'Op zoek naar jouw eigen
cognitieve norm om verder
te ontplooiën'*

TALENT

Talent is een onderwijsstroom die speciaal in het leven is geroepen voor hoogbegaafde (HB) leerlingen. Ons doel is hoogbegaafde kinderen zich te laten ontwikkelen tot zelfbewuste adolescenten. Adolescenten met inzicht in en waardering voor hun eigen talenten en vaardigheden, waardoor ze op eigen niveau hun plek in de samenleving kunnen vinden.

Het onderwijs op Talent kenmerkt zich door een speciale didactiek, waarin veel ruimte is voor de nodige cognitieve uitdaging en het versterken van executieve functies en vaardigheden. Er is veel interactie tussen vaklessen en mentoraat. Daarmee creëren we een omgeving waarin de leerling zijn leerstrategieën, oplossingsstrategieën en schoolidentiteit optimaal kan ontwikkelen. Op deze manier stimuleren we de leerlingen om hun eigen ontwikkeling steeds meer vorm te geven, zodat zij in hun jaren op het voortgezet onderwijs zelfstandige, zelfbewuste adolescenten kunnen worden. Om dit onderwijs mogelijk te maken, wordt er binnen Talent veel geïnvesteerd in scholing van docenten, mentoren en andere betrokkenen. Deze scholing richt zich vooral op de Talentdidactiek en de benadering van deze specifieke doelgroep.

De klassen in de onderbouw van Talent zijn homogene HB-groepen van maximaal 20 leerlingen. In de bovenbouw volgen de Talentleerlingen hun onderwijs in heterogene vwo-klassen met extra mentorbegeleiding. Deze begeleiding heeft een coachend karakter om de leerling te helpen school te gebruiken om zich te ontwikkelen. In de bovenbouw zijn er veel mogelijkheden tot verdieping, verbreding en versnelling op maat.

3 pijlers vormen fundament

In deze brochure is een korte beschrijving te vinden van de drie pijlers die het fundament vormen van het onderwijsconcept van Talent, met een vertaling van deze visie naar de dagelijkse praktijk.

*'Ik kan eigenlijk
veel meer dan ik
dacht en ik durf
ook veel meer'*

LEERLINGEN VERTELLEN

Ik koos voor Talent omdat ...

- ik hulp wilde met mijn hoogbegaafdheid
- ik graag met anderen zoals ik in de klas wilde zitten.
- ik uitdaging wilde en dat ik het gevoel wilde hebben dat ik begrepen werd.

Bij Talent leerde ik dat...

- je op veel verschillende manieren kan leren.
- ik mezelf kan zijn en fouten mag maken.
- dat het niet gek is om om hulp te vragen.
- samenwerken niet alleen leuk is maar dat je met elkaar vaak tot een oplossing komt.
- ik helemaal mezelf kan zijn en dat is superfijn.

Bij Talent leerde ik over mijzelf dat ...

- ik me niet hoeft aan te passen om erbij te horen
- ik eigenlijk veel meer kan dan ik dacht. Ik durf nu veel meer.

Wat Talent uniek maakt is dat ...

- iedereen in de klas hoogbegaafd is.
- je mentoren er altijd voor je zijn
- dat er veel uitdagingen zijn, ook hele lastige. En eigenlijk is dat heel erg leuk.

Het fijnste aan Talent is dat ...

- er niet alleen wordt gekeken naar je cijfers of hoeveel voldoendes je haalt maar echt hoe jij groeit en of je een stijgende lijn maakt in je leerproces.
- je veel contact hebt met je mentoren en je altijd de mogelijkheid hebt om met één van hen te praten.
- dat je de kans krijgt om jezelf te ontwikkelen.
- dat ze heel serieus met je gevoelens omgaan

TALENT

Visie op onderwijs en leren

PIJLER 1

COGNITIEVE UITDAGING

Talent biedt onderwijs dat aansluit bij de cognitieve mogelijkheden van hoogbegaafde leerlingen. Hoogbegaafde leerlingen kunnen en weten vaak veel meer dan de geldende norm op het vwo. Zij kunnen, door aan deze norm te moeten voldoen, hun eigen cognitieve mogelijkheden uit het oog verliezen. Wij gaan dus, anders dan in het reguliere onderwijs, met de leerlingen op zoek naar hun eigen cognitieve norm.

'We zoeken met de leerlingen naar waar leren voor hen begint'

Uitdaging

Hoogbegaafde leerlingen reageren verschillend op onderwijs dat hen weinig tot geen cognitieve uitdaging biedt. Ze passen zich bijvoorbeeld aan en genieten van alle 'mooie' cijfers die ze behalen of ze gaan calculeren en behalen met zo min mogelijk inspanning een magere zes. Er is ook een groep die op school helemaal afhaakt. Het is niet vanzelfsprekend dat hoogbegaafde leerlingen school gebruiken om te leren en zelden zullen zij dan ook op zoek gaan naar waar ze met hun capaciteiten toe in staat zijn of naar wat het onderwijs voor hen zou kunnen betekenen.

Bij Talent gaan de leerlingen meer op zoek naar hun eigen norm, om vanaf dat punt waar het leren begint, hun cognitieve mogelijkheden verder te ontplooien. Dit punt ligt natuurlijk voor iedere leerling bij elk vak ergens anders. Volgens de Russische leerpsycholoog Vygotsky vindt leren plaats in de zone van naaste ontwikkeling: het gebied dat grenst aan wat je al kent en kunt. Bij hoogbegaafde leerlingen kan dat gebied op een heel onverwachte plaats liggen. Bovendien kan bij deze groep leerlingen, die zich leerstof snel eigen kan maken, de zone van naaste ontwikkeling snel verschuiven.

Persoonlijk leerdoel

Er wordt op Talent regelmatig gewerkt met complexe open opdrachten. Hierin laten de leerlingen - binnen een gegeven, vakgerelateerde, context - hun kennis en vaardigheden zien waarbij de nadruk ligt op eigen invulling en de samenhang tussen leerdoelen binnen een vak. Daarnaast wordt er gewerkt vanuit het geheel naar de delen (topdown). Dit wil zeggen dat de uiteindelijke leerdoelen fungeren als start van de les, om van daaruit het leren vorm te geven. Docenten bekijken vanaf welk punt een leerling aanhaakt en op weg gaat om tot het leerdoel te komen. Op deze manier wordt snel zichtbaar waar en wanneer nieuwe informatie en/of begeleiding van de docent nodig is. Deze manier van werken maakt onderwijs op maat mogelijk.

Mindset

Om het punt te bereiken waar het leren begint, wordt op Talent ook gewerkt met de mindsettheorie van psychologe Carol Dweck. Zij ontdekte dat veel begaafde leerlingen intelligentie als een vaststaand gegeven beschouwen (fixed mindset) en niet als iets wat je kunt ontwikkelen (growth mindset). Kort gezegd gaan leerlingen met een fixed mindset uitdagingen uit de weg waardoor zij dus ook niet leren falen of doorzetten, terwijl dit belangrijke vaardigheden bij het leren zijn. Leerlingen met een fixed mindset maken zich zo bovendien geen tools en/of vaardigheden eigen om zich te ontwikkelen op gebieden die voor hen onbekend zijn. Mentoren en vakdocenten begeleiden de leerling - waar nodig - in de ontwikkeling van fixed naar growth mindset om het punt waar het leren voor de leerling begint te bereiken.

*‘ Met persoonlijke doelen,
op eigen cognitief niveau,
aan de les beginnen ’*

Proces

Een belangrijk aspect in ons onderwijs is dat begeleiding en lesgeven sterk met elkaar verweven zijn. Bij Talent zijn het mentoraat en de vaklessen daarom voor een deel geïntegreerd. Voor sommige leerlingen zijn er bijna dagelijks mentoraatmomenten waarin mentor en leerlingen terug- en vooruitkijken naar wat er in de vaklessen gebeurt. Zo kan de mentor met de leerlingen, aan de hand van door de vakdocent ingebrachte items, denk- en leervragen voor de vaklessen genereren. Deze manier van werken maakt dat leerlingen met persoonlijke doelen, op eigen cognitief niveau, aan de les beginnen. Daar waar tijdens de vakles blijkt dat de leerling de basisstof voor het vwo beheerst en dus de vwo-norm al heeft behaald, kan de leerling verder met eigen vragen en onderzoek. Vakdocent en mentor begeleiden dit vraaggestuurd leren.

*‘ Korte lijntjes tussen vakdocenten en mentoren
optimaal voor de ontwikkeling van (studie) vaardigheden ’*

Need to know

Doordat de lijntjes heel kort zijn tussen vakdocenten en mentoren is het op Talent mogelijk om leerlingen goed te begeleiden op de ontwikkeling van hun (studie) vaardigheden. Ervaring leert dat hoogbegaafde leerlingen het primair onderwijs regelmatig hebben doorlopen zonder gebruik te hebben gemaakt van diverse vaardigheden. Deze vaardigheden hebben ze dus ook niet altijd voldoende ontwikkeld omdat er geen noodzaak voor was of deze niet werd ervaren. Het kan ook zijn dat leerlingen de vaardigheden wel bezitten maar niet gewend zijn deze in

te zetten op school. In een betekenisvolle en uitdagende leeromgeving op de grens van het eigen cognitieve kennen en kunnen, wordt er op Talent een ‘need to know’ of een ‘need to be able’ gecreëerd voor de leerlingen en krijgen ze alsnog de mogelijkheid te leren leren. In het mentoraat wordt hier veel aandacht aan besteed.

Ons onderwijs biedt leerlingen de ruimte hun eigen cognitieve grenzen op te zoeken en hun eigen norm bij het verder ontwikkelen centraal te stellen.

PIJLER 2

IDENTITEITSONTWIKKELING

Naast de aandacht voor cognitieve uitdaging vormt de identiteitsontwikkeling van de hoogbegaafde leerling een belangrijk speerpunt binnen Talent, vooral waar het de schoolidentiteit van de leerling betreft. Ervaring leert dat veel hoogbegaafde kinderen op zeer jonge leeftijd al het gevoel hebben dat ze 'anders' zijn. Ze zijn geïnteresseerd in andere dingen dan hun leeftijdgenootjes, lachen om andere grapjes. De bewustwording dat zij anders zijn, kan ervoor zorgen dat deze leerlingen gaan twijfelen aan zichzelf, zich steeds proberen aan te passen of zich alleen voelen. Hoewel het dus niet altijd te zien is, is het dan ook niet vreemd dat kinderen die al zo jong te maken hebben met tal van onzekerheden, het vaak moeilijk vinden een goed of realistisch zelfbeeld te ontwikkelen.

In de onderbouw van het voortgezet onderwijs doorlopen leerlingen de vroege adolescentie (puberteit). In deze levensfase maken kinderen zich los van hun ouders en spiegelen zij zich steeds meer aan hun omgeving, hun peers. Dit proces is van belang om zich te vormen en uit te zoeken wie zij zelf zijn. Peers zijn dus heel

belangrijk en niet altijd even makkelijk te vinden of te herkennen voor hoogbegaafde leerlingen. De keuze voor homogene HB- klassen verhoogt de kans op peers in de directe omgeving en zorgt op deze manier voor een ontwikkelrijke omgeving voor de leerlingen.

Drie factoren

Onderzoek wijst uit dat voor identiteitsontwikkeling bij adolescenten drie factoren aanwezig moeten zijn: een trigger, een veilige omgeving en een goede begeleiding van het ontwikkelproces. Een trigger is een moment van bewustwording bij de leerling waarop die zich realiseert dat de strategieën die door de leerling worden toegepast niet goed functioneren. Dit kan zijn op het gebied van omgang met anderen, omgang met een cognitieve uitdaging etc. Zo'n trigger zorgt ervoor dat er een noodzaak is voor de leerling om te leren hoe je beter met lastige situaties om kunt of wilt gaan en dus om te bedenken of je iets aan jezelf moet veranderen. Om deze vragen te kunnen stellen, is een veilige omgeving nodig waarin dat mag en kan. Identiteitsontwikkeling is een lastig proces waarbij leerlingen ondersteuning kunnen gebruiken. Mentoren kunnen in individuele coachingsgesprekken leerlingen een steuntje in de rug geven om de volgende stap in hun ontwikkeling te maken.

een trigger

veilige omgeving

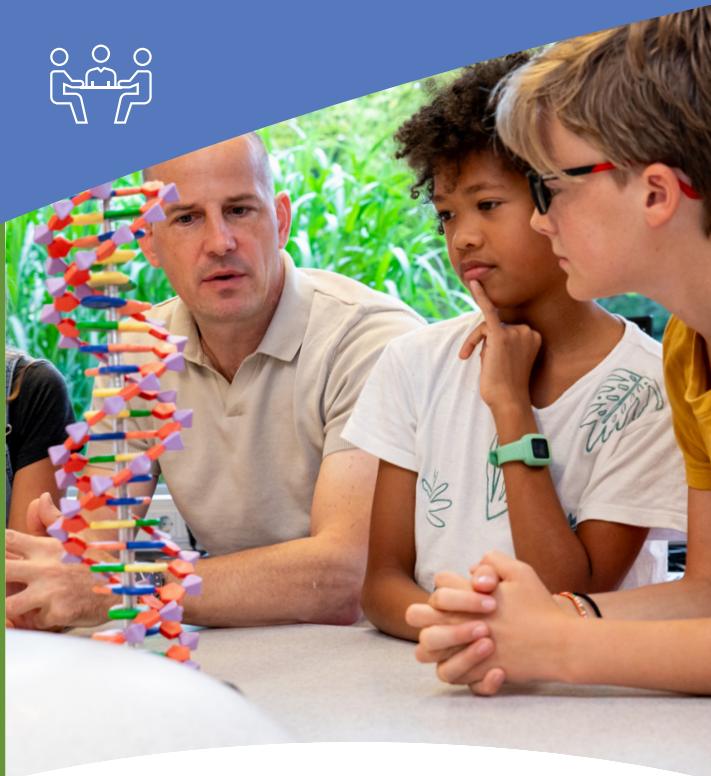

goede begeleiding

Peergroup

Bij Talent is ervoor gekozen om in de onderbouw, dus in de eerste drie jaar, homogene groepen van hoogbegaafde leerlingen te creëren. In deze omgeving met gelijkgestemde klasgenoten is de kans voor elke individuele leerling het grootst om zich veilig te voelen, te zijn wie hij of zij is, of daarnaar op zoek te gaan. Een dergelijke omgeving biedt volgens ons de beste mogelijkheden voor leerlingen om een realistisch zelfbeeld te ontwikkelen, eigen talenten en te versterken punten te (h)erkennen en hiermee aan de slag te gaan. Op deze wijze kunnen de leerlingen zich ontwikkelen tot zelfbewuste adolescenten. Met deze bagage gaan de leerlingen de bovenbouw van Talent in, om in heterogene klassen hun eigen leerweg optimaal voort te zetten en vorm te geven.

Mentoraat

Tijdens de mentoruren reflecteren de leerlingen op hun ontwikkeling en gaan hierover regelmatig in gesprek met de mentoren die de leerlingen van feedback of een nieuwe vraag voorzien. Leerstrategieën en studievaardigheden vormen vaak het aanknopingspunt voor zo'n gesprek. De leerlingen leggen belangrijke bevindingen vast in een portfolio; ze zijn tot in hoge mate vrij om te bepalen hoe dit portfolio vorm krijgt. De voorwaardelijke aandachtspunten van het portfolio zijn: vragen in het kader van identiteitsontwikkeling naast de presentatie van verworven competenties en producten.

'Tijdens de mentoruren reflecteren de leerlingen op hun ontwikkeling'

Persoonlijke Ontwikkeling

Het werken met het portfolio loopt als een rode draad door elk schooljaar heen. Dit geeft diverse mogelijkheden voor reflectie waardoor leerlingen zelf kunnen ontdekken wat hun groei is op cognitief niveau en/of andere gebieden. Dit geeft hen de mogelijkheid zich persoonlijk verder te ontwikkelen met de accenten waar die voor hen nodig zijn. Op deze wijze ontwikkelen zij steeds meer een realistisch zelfbeeld en zijn zij steeds beter in staat hun eigen leerweg uit te stippelen.

Scaffolding

De manier waarop de mentor de leerlingen begeleidt wordt 'scaffolding' genoemd. De mentor bouwt als het ware een steiger om de leerling heen en begeleidt deze waar nodig. Het doel van deze manier van werken is dat de leerlingen leren om te gaan met lastige situaties (op school) en dat zij daarbij succeservaringen opdoen, omdat zij zo veel mogelijk zelfsturend zijn hierin. Uiteraard is bij de begeleiding de communicatie en samenwerking met vakdocenten en ouders/verzorgers van groot belang.

PIJLER 3

UITVOERBAARHEID

Ons onderwijsconcept moet vanzelfsprekend passen binnen de bestaande structuren van het voortgezet onderwijs. Dat betekent echter niet dat alle docenten direct goed toegerust zijn om dit onderwijsconcept uit te voeren.

Docenten

Docenten die werkzaam zijn binnen Talent, zijn begeleid en getraind in een hierop gerichte leer- en ontwikkelgroep. Deze training is erop gericht om hen competent te maken om het onderwijsconcept uit te voeren. Ook biedt het handvatten om de didactiek in hun dagelijkse lessen toe te passen, teneinde de leerlingen de cognitieve uitdaging te bieden die zij nodig hebben en om de leerlingen te begeleiden bij het zich gelukkig leren ontwikkelen. Omdat er elk jaar klassen bijkomen, groeit het aantal docenten dat lesgeeft aan Talent. Nieuwe docenten stromen na een stoomcursus in de leer- en ontwikkelgroep in.

Onderwijs op maat

Voor de scholen waarin het Talent-concept vormgegeven wordt, geldt dat het belangrijk is dat Talent door iedereen in de school gedragen wordt. Dat lukt beter naarmate de schoolcultuur veel ruimte biedt aan het omgaan met verschillen. In een dergelijke cultuur is het vanzelfsprekend dat hoogbegaafde leerlingen, net als iedere andere leerling, recht hebben op onderwijs op maat. De scholen waarop Talent wordt aangeboden, zijn scholen die gekenmerkt worden door hun onderwijs op maat en die het 'mogen zijn wie je bent' hoog in het onderwijsvaandel hebben staan.

Bovenbouw

Talent begeleidt hoogbegaafde leerlingen van het eerste leerjaar tot en met het examenjaar. In de bovenbouw (klas vier en hoger) volgen deze leerlingen een zelfgekozen profiel in onze heterogene vwo-stroom, bestaande uit leerlingen uit de verschillende onderbouwstromen. Het intensieve mentoraatsprogramma blijft in de bovenbouw voor de leerlingen van Talent bestaan. Dit, samen met de in de onderbouw opgedane kennis over eigen mogelijkheden en interesses, geeft hun de mogelijkheid onder begeleiding van hun mentor vorm te geven aan hun eigen leerproces.

Verdiepend onderzoek

Vorm geven aan het eigen leerproces kan betekenen dat leerlingen van Talent, in overleg met vakdocent en mentor, een deel van de vaklessen inruilen voor werken aan eigen verdiepend of verbredend onderzoek, op school of daarbuiten. De mentor vervult een coachende rol waarin het doel, om de leerling zijn eigen mogelijkheden te laten leren kennen en daarnaast zijn schoolloopbaan af te ronden, wordt gewaarborgd.

De vakken

Talent biedt leerlingen naast het standaard vwo-lespakket de vakken filosofie en design. Verder is de aanvulling op deze vakken afhankelijk van de school waar Talent wordt vormgegeven.

Huizermaat

Op Talent^{HZM} worden Latijn en Grieks aangeboden én technasiumonderwijs. De Talentleerlingen kunnen ook kiezen uit de keuzemogelijkheden van Huizermaat die vorm krijgen in modules. Zelfs de combinatie Technasium en gymnasium behoort tot de mogelijkheden.

A.Roland Holst College

Op Talent^{ARHC} worden wetenschapsoriëntatie, maatschappijwetenschappen, filosofie, Big History en robotica aangeboden. Daarnaast is er veel individuele keuzeruimte. In de vorm van keuze-uren kan extra verdieping worden gezocht in verschillende vakken en onderwerpen zoals debatteren, onderzoek doen naar de historie van de school of met een team trainen voor de wiskunde olympiade.

‘ Vaklessen inruilen voor werken aan eigen verdiepend of verbredend onderzoek ’

Aanmelding en toelating

Om te zien of een leerling op Talent tot zijn of haar recht zal komen, maken wij gebruik van indicatoren die naar voren komen tijdens een intakeprocedure:

- De uitkomsten van een recent afgenomen WISC-V-test (maximaal twee jaar voor het schooljaar van de intake), de aanvullende gegevens en het schooladvies van de basisschool
- de uitslagen van eerder gedane onderzoeken en testen
- de ervaringen tijdens het intakegesprek en de Talentdag (verplicht voor aangemelde leerlingen)

Aanmelden kan gedurende het hele jaar tijdens de hele basisschoolperiode van uw kind. De leerlingen die zijn aangemeld voor Talent, nodigen wij met hun ouders/ verzorgers uit voor een persoonlijk intakegesprek met de coördinatoren van Talent.

De intakeprocedure en daarna de plaatsing* van de leerlingen in de eerste klas Talent, ronden wij af **voordat** de aanmeldingsperiode in het overige Voortgezet Onderwijs in de regio start.

**De intake is een zorgvuldig proces dat leidt tot de samenstelling van de Talentklas. Indien er na de intake een te grote groep overblijft die geschikt is om de Talentklas mee samen te stellen, kan het zijn dat er geloot moet worden.*

We zien je op Huizermaat!

HUIZERMAAT

MAVO / HAVO / VWO / GYMNASIUM

Monnickskamp 7, 1273 JP Huizen
T 035 528 70 21
hzm-talent@gsf.nl | www.huizermaat.nl

Huizermaat is gecertificeerd
lid van de Vereniging voor
Begaafdheidsprofielscholen (BPS).

**A. ROLAND
HOLST COLLEGE**

MAVO / HAVO / VWO

Jonkerweg 31, 1217 PM Hilversum
T 035 790 08 00
arhc-talent@gsf.nl | www.arhc.nl